International Science Journal of Education & Linguistics
2022; 1(3): 1-12
https://isg-journal.com/international-science-journal-of-education-linguistics/
doi: 10.46299/j.isjel.20220103.1
ISSN: 2720-684X

ШЛЯХИ ДОПОМОГИ АКАДЕМІЧНІЙ СПІЛЬНОТІ УКРАЇНИ ЗАХІДНИМИ ПАРТНЕРАМИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Вікторія Худавердієва[1]
[1]кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна,
ORCID ID: 0000-0002-0100-5079
Електронна адреса: victoria1515@i.ua

Для цитування цієї статті:
Худавердієва Вікторія. Шляхи допомоги академічній спільноті україни західними партнерами щодо організації освітнього процесу. International Science Journal of Education & Linguistics. Vol. 1, No. 3, 2022, pp. 1-12. doi: 10.46299/j.isjel.20220103.1.
Надійшла до редакції: 7 липня 2022 р.; **Схвалено:** 14 липня 2022 р.;
Опубліковано: 01 серпня 2022 р.

Анотація: 24 лютого російські озброєні сили розпочали великомасштабне вторгнення до України. Внаслідок цієї неспровокованої і невиправданої агресії значні райони української території в даний час є зоною воєнних дій, з якої біжить безліч людей. Європейська комісія працює цілодобово, щоб підтримати Україну за допомогою надання екстреної допомоги. Це включає як гуманітарну допомогу, так і допомогу у області цивільного захисту. Комісія також тісно співробітничає сусідніми з Україною країнами, щоб підтримати їх в забезпеченні захисту людей, що рятуються від вторгнення. ЄС і його міжнародні партнери єдині в засудженні агресії Росії проти України: «Ми подамо підтримку тим, хто шукає притулок, і допоможемо тим, хто шукає безпечний шлях додому. ЄС і надалі надаватиме могутню політичну, фінансову і гуманітарну допомогу Україні і запроваджувати жорсткі санкції».

Не менш активно засуджують агресію й університети світу вживаючи конкретні заходи для надання фінансової та психологічної допомоги українським колегам. У спільній заяві, що оприлюднили Академії наук країн G 7 (Канада, Франція, Німеччина, Японія, Сполучене Королівство, США та ЄС) наголошено, що неспровокований напад на Україну, демократичну та незалежну країну, є грубим порушенням міжнародного права та основних цінностей людства. Метою статті є огляд позиції міжнародної наукової спільноти щодо воєнного стану в Україні та відмічено головні запропоновані нею інструменти для підтримки українських науковців. Для цього було проведено аналіз оприлюднених декларацій як провідних академій наук та університетів світу, так і міжнародних професійних організацій (European Federation of Academies of Sciences and Humanities, ALLEA;

International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies, IHRN; International Science Council). Структуровано декларації провідних університетів Європи та світу, у яких засуджено агресію та окреслено можливості допомоги українським освітянам і студентам.

Ключові слова: українські науковці, світова академічна спільнота, воєнний стан, організація учбового процесу.

---

1. Вступ.

1.1 Стан організації освітнього процесу після введення в Україні воєнного стану:

Після введення в Україні воєнного стану згідно Закону України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [1] Міністерство освіти і науки відправило 25 лютого 2022 року всі учбові заклади на канікули терміном в два тижні. Вже 7 березня міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет виступив із закликом відновлювати освітній процес в тих регіонах і населених пунктах, де ситуація спокійніша. Сергій Шкарлет повідомив, що Міносвіти вже ухвалило рішення, яке передбачає два кроки: тимчасове припинення освітнього процесу там, де це неможливо через активні бойові дії і агресію Російської Федерації; організацію освітнього процесу по дистанційній або змішаній системі навчання там, де це можливо (за узгодженням з військово-цивільною адміністрацією). Будь-якому учаснику освітнього процесу – від дитячого садка до студента або учасника закладу післядипломної освіти – гарантується відновлення навчання в будь-якому форматі. Будь-яка дитина, яка змінила тимчасове місце проживання, може залучитися до будь-якої школи, програми. Сьогодні кожен директор, класний керівник готовий брати будь-яку дитину на дистанційну або змішану форму навчання. «Крім того, скоро ми запустимо єдину освітню платформу на базі Всеукраїнської школи онлайн з єдиним освітнім розкладом. Якщо хтось не може приєднатися до конкретної школи, зможе вчитися в дистанційному форматі», – відзначив міністр. За згодою одного з батьків, діти, які тимчасово покинули своє місце проживання, мають можливість залучитися до школи в школі по місцю тимчасового мешкання [2].

«Там, де неможливо проводити освітній процес, особливо в регіонах, де зруйнована освітня інфраструктура, відбувається постійний обстріл, оголошується повітряна тривога, головну увагу слід зосередити на психологічній підтримці дітей. Питання викладання учбового матеріалу, в цілому навчання, може тимчасово відійти на другий план», - сказав Шкарлет. Він також додав, що для тих, у кого немає Інтернету, буде встановлений індивідуальний графік або надана академічна відпустка, або перенесені освітні нормативи на наступні семестри. Для четвертого курсу бакалаврату і випускного курсу магістратури, за словами міністра, також буде встановлений зручний графік. Для студентів

першого-другого курсу можливо перенесення терміну теоретичного і практичного навчання на наступний навчальний рік. Для студентів, які вступили в ряди територіальної оборони або в українську армію і встали на захист України, будуть підготовлені індивідуальні графіки, надана академічна відпустка або перенесення освітніх нормативів на наступні семестри [3].

1.2 У зв'язку з продовження строків воєнного стану Міністерство освіти і науки України пропонує відмінити ЗНО і інші іспити в 2022 році:

У зв'язку з продовження строків воєнного стану, згідно Указу Президента України від 14 березня 2022 року № 133 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»[4] і Указу Президента України від 18 квітня 2022 року № 259 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» [5], Міністерство освіти і науки України пропонує відмінити ЗНО і інші іспити в 2022 році, повідомив міністр освіти і науки в Telegram. «Об'єднавши зусилля з Комітетом з питань освіти, науки і інновацій Верховної Ради, освітнім і батьківським співтовариствами, виходимо з пропозицією про одноразову зміну алгоритмів державної підсумкової атестації для учнів 11 класу і вступу в заклади вищого утворення України в 2022 році», - мовиться в повідомленні. Пропонується відмінити: державну підсумкову атестацію (ДПА); зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО); єдиний вступний іспит (ЄВІ); єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ) [2]. Так, учні, які завершують здобуття початкової (1-4 клас) та базової (5-9 клас) середньої освіти у 2021/2022 навчальному році звільняються від проходження державної підсумкової атестації (ДПА) відповідно до Наказу МОН від 28.02.2022, зареєстрований в міністерстві юстиції України 03 березня 2022 року за № 283/37619 «Про звільнення від проходження державної підсумкової атестації учнів, які завершують здобуття початкової та базової загальної середньої освіти, у 2021/2022 навчальному році» [6]. Також відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України в сфері освіти» від 24 березня 2022 року [7], здобувачі освіти, які завершують здобуття повної загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році, звільняються від проходження державної підсумкової атестації. У відповідній графі додатку до документа про освіту робиться запис «звільнений(а)».

2. Наукова спільнота світу підтримує Україну.

2.1 Заява Академій наук країн G 7 (Канада, Франція, Німеччина, Японія, Сполучене Королівство, США та ЄС):

Спільна заява Академій наук країн G 7 (Канада, Франція, Німеччина, Японія, Сполучене Королівство, США та ЄС) щодо російського вторгнення в Україну – «Ми солідарні з науковою спільнотою та ученими в Україні». Національна

академія наук (США) – «Ми з нашими колегами в Україні». Австрійська академія наук – «Австрійська академія наук солідарна з Україною». Болгарська академія наук – «Болгарська академія наук за мир в Україні». Чеська академія наук – «Чеська академія наук підтримує науковців в Україні». Королівська академія наук Данії та Європейська федерація академій точних та гуманітарних наук, Міжнародна наукова рада, Міжнародна мережа академій і дослідницьких товариств з прав людини, Міжнародний союз академій – підтримують Україну. Естонська академія наук – «Естонська академія наук закликає академіків і провідних учених до дій задля підтримки розв'язання кризи в Україні». Латвійська академія наук закликає зупинити російську агресію проти України Литовська академія наук і Рада молодих учених звертаються до міжнародної спільноти проти війни в Україні. Фінська академія науки і літератури, Фінське товариство науки і літератури, Фінська академія технічних наук, Шведська академія технічних наук у Фінляндії – «За мир в Україні». Французька академія наук – «Висловлюємо глибоку підтримку Національній академії Наук України та галузевим академіям наук України». Альянс наукових організацій Німеччини – «Солідарність з партнерами в Україні». Афінська академія (Греція)– «Висловлюємо солідарність з українським народом і колегами-ученими». Ізраїльська академія точних і гуманітарних наук – «Висловлюємо солідарність Національній академії наук України та галузевим академіям наук – «Наші серця з українським народом». Наукова Рада Японії – «Російське вторгнення в Україні загрожує міжнародному миру і безпеці» [8].

2.2 Одна з найбільших освітніх платформ в світі Coursera заявила, що подасть підтримку Україні:

Про це повідомив генеральний директор Coursera Джеф Маджіонкалда. Ми співпрацюємо з Міністерством освіти і науки України, щоб запропонувати Coursera for Campus безкоштовно всім українським вищим учбовим закладам і їх студентам. Університети і коледжі в Україні можуть реєструватися, щоб надати всім зарахованим студентам доступ до більш ніж 5200 курсів і 2200 проектів з покроковими інструкціями від провідних університетів і галузевих партнерів Coursera. Програма Coursera for Refugees доступна безкоштовно для некомерційних організацій по всьому світу, зокрема для тих, хто активно працює на підтримку українських біженців, таких як Управління Верховного комісара ООН у справах біженців і Міжнародний комітет порятунку[2].

2.3 Підтримка і солідарність з Україною німецького Федерального Екологічного Фонду (DBU):

Німецький Федеральний Екологічний Фонд (DBU) підтримує Україну і розширює свою стипендіальну програму. У відповідь на загарбницькі дії Росії проти України, Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU), одна з найбільших екологічних фундацій Європи, надсилає сигнал солідарності з Україною:

поточна програма стипендій DBU для забезпечення молодих науковців Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) з подальшим підвищенням кваліфікації з охорони навколишнього середовища та охорони природи. Особливу підтримку тепер отримають випускники та докторанти українських вишів. Для вчених, які там мешкають, або для тих, хто залишив країну, ми пропонуємо 30 додаткових стипендій для молодих вчених через Програму стипендій ЦСЄ [9].

2.4 Європейська Комісія запустила портал ERA4 Ukraine для допомоги українським вченим:

23 березня 2022 року Європейська Комісія запустила портал ERA4Ukraine для надання інформаційних і допоміжних послуг українським вченим, які вимушені виїхати за кордон через бойові дії. Портал об'єднує ініціативи на рівні ЄС, окремих країн і неурядових установ. Портал ERA4Ukraine працюватиме в мережі EURAXESS, яка підтримує вчених з понад 600 дослідницьких центрів і містить 43 національні портали в країнах-членах ЄС і країнах, що стали асоційованими учасниками програми ЄС із досліджень та інновацій «Горизонт Європа». Наразі на порталі розміщено інформацію щодо підтримки українських вчених від 30 країн англійською мовою. Українська версія буде доступна незабаром. визнання дипломів; актуальні вакансії; отримання соціальної допомоги; пропозиції житла для вчених і членів їхніх родин [10].

Комісар ЄК з питань інновацій, досліджень, культури, освіти та молоді Марія Габріель зазначила: «Ми підтримуємо дослідників та інноваторів України, які зіткнулися з безпрецедентними обставинами внаслідок російського вторгнення проти їхньої країни. Українські вчені та інноватори зробили вагомий внесок у дослідження та інновації ЄС. Очікуючи на ратифікацію Угоди про участь України в програмі «Горизонт Європа», ми забезпечили фінансування успішних проєктів уже зараз. Сьогоднішній запуск ERA4 Ukraine – ще одна важлива подія для підтримки наших українських партнерів» [10].

На початку квітня 2022 року президент Європейської дослідницької ради (ERC) Марія Лептін звернулася до 5600 грантоотримувачів ERC із проханням надати тимчасове працевлаштування дослідникам і технічному персоналу з України. За перші дні надійшло 380 пропозицій. Інша ініціатива ЄС надає доступ українцям до програми Science4Refugees в мережі EURAXESS. Тут розміщено інформацію про стажування, роботу в режимах неповного та повного робочого дня. Портал ERA4Ukraine містить сторінку ініціативи громадської групи студентів-волонтерів і дослідників з академічних установ Європи та світу Science4Ukraine. На цій сторінці волонтери збирають і поширюють інформацію про можливості підтримки українських аспірантів і науковців на університетському, національному та міжнародному рівнях [10].

Європейські партнери визнають, що російська військова агресія спричинила найбільшу гуманітарну кризу в Європі за останні десятиліття, а задля підтримки

України вони працюють на всіх фронтах. Рада ЄС перерозподілить кошти фондів на підтримку освіти і науки України [10].

2.5 У межах проєкту Research4Life українські вчені отримали доступ до електронних ресурсів провідних видавництв світу:

Research4Life – проєкт, організований у форматі державно-приватного партнерства Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО), Програмою ООН із навколишнього середовища (ЮНЕП), Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), Міжнародною організацією праці (МОП), Корнельським і Єльським університетами, а також Міжнародною асоціацією науково-технічних і медичних видавців. Від 2002 року в межах проєкту понад 10,5 тис. установ із більш як 125 країн, що розвиваються, отримали онлайн-доступ до академічної та професійної рецензованої наукової літератури. У межах платформи Research4Life забезпечується доступ до більше ніж 154 тис. наукових журналів і книг від більш як 200 видавців з усього світу. Платформа складається з 5 колекцій літератури: Hinari (дослідження в галузі біології та медицини); AGORA (дослідження в галузі сільського господарства); OARE (дослідження навколишнього середовища); ARDI (доступ до науково-технічної інформації); GOALI (дослідження в галузі права та соціальних наук) [11].

Українським науковцям до кінця 2022 року надано безкоштовний доступ до повнотекстових електронних ресурсів, які доступні в межах проєкту Research4Life, про це йдеться в офіційній заяві на сайті Research4Life. Перелік доступних ресурсів суттєво розширено, більш ніж 15 видавців додатково відкрили електронні колекції книг і журналів для користувачів з України, зокрема, надано доступ до ресурсів таких великих видавництв: Elsevier; Springer Nature; John Wiley & Sons; Taylor & Francis; Emerald; Sage Publications; Oxford University Press; Cambridge University Press; IOP Publishing та інші. Наразі майже 75 тис. книг, понад 12,5 тис. журналів і бази даних доступні для фахівців закладів вищої освіти та наукових установ України [11].

Раніше українським установам, які прагнули отримати доступ до ресурсів через Research4Life, необхідно було сплачувати кошти (Україна включена до переліку країн групи B, які зобов'язані здійснювати плату за отримання доступу до колекцій літератури, на відміну від переліку країн групи A), втім, у зв'язку зі складною ситуацією в Україні, цьогоріч прийнято рішення скасувати плату для українських установ. Для отримання доступу закладам вищої освіти, науковим установам, іншим установам і організаціям необхідно зареєструватися. На платформі вже зареєстровано понад 200 українських установ. Представники платформи забезпечують швидкий розгляд заявок від установ з України, які продовжують активно надходити. Після підтвердження реєстрації на платформі Research4Life, співробітники установи мають змогу отримати доступ до вмісту платформи, звернувшись до відповідального підрозділу або контактної особи установи (зазвичай цю функцію виконують фахівці бібліотеки) для отримання

інституційного логіну та паролю для входу, а також інструкції зі створення персонального облікового запису користувача платформи [11].

У варшавських школах планується офіційно працевлаштувати 200 вчителів-біженців з України. Про це повідомив інформаційний портал Польщі. Угоду про це підписала мерія столиці Польщі з Польським центром міжнародної допомоги. Планується, що українські педагоги спочатку працюватимуть асистентами польських вчителів. «Перші угоди педагогами із України будуть підписані в найближчий термін», – завірив мер Варшави Рафал Тжаськовський. Очікується, що фінансувати зарплати таких вчителів будуть американські спонсори по організації CARE [12].

2.6 OeAW посилає сигнал солідарності з Україною:

Академія відкриває нову пропозицію по дослідницьких стажуваннях для українських колег в Австрії. Недавні події в Україні також зроблять істотний вплив на життя і повсякденне життя учених. Слід побоюватися, що дослідницька робота не тільки буде серйозно утруднена через безпосередні військові дії, але і що на карту буде поставлена свобода науки, що відстоюється, в Україні в цілому. У цій ситуації Австрійська академія наук (OeAW) зробить чіткий крок солідарності: з новим акцентом в рамках програми обміну OeAW «Сумісна майстерність в науці і гуманітарних науках» вона запрошує колег з України до Австрії, для того, щоб мати можливість продовжувати свою роботу тут, в дослідницьких установах OeAW і інших установ - безперешкодно і без політичних або інших обмежень їх наукової свободи [13].

«Вільна наука - це опора демократії і верховенства права, за що громадяни України боролися в останні десятиліття незалежності вражаючим чином, особливо в 2004 і 2014 роках, з великими жертвами», - підкреслює Президія OeAW в листі НАН України. «У цю важку для вашої країни годину, що стала жертвою агресії озброєних сил Російської Федерації, Президія Австрійської академії наук виражає солідарність з українським народом в цілому і нашими колегами, ученими України, зокрема», - пояснює Президія і підкреслює: «Ми запевняємо український народ і наших академічних колег в нашій підтримці і нашій пошані в цей темний годинник і дні нашої загальноєвропейської історії» [13].

Організації ALLEA, ISC, IHRN і UAI нещодавно опублікували публічні заяви про військове вторгнення Росії до України. У заявах висловлюється велика турбота про Україну, її народ, а також про академічне середовище і умови проведення досліджень в країні. Наукова спільнота згідно з останніми заявами організацій ALLEA (Всі європейські академії), ISC (Міжнародна наукова рада), IHRN (Міжнародна правозахисна мережа академій і наукових спільнот) і UAI (Міжнародний академічний союз) про війну в Україні [14].

Массачусетський інститут відкрив програму для учнів з України. Кафедра математики Массачусетського технологічного інституту організує безкоштовну

освітню програму математики для обдарованих учнів 9–11 класів з України. Проект «Мрія Юлії» заснували на згадку про загиблу студентку з Харкова, волонтерки Юлії Здановської, яка мріяла про безкоштовну програму для розвитку математики і досліджень для обдарованих школярів з України. За словами організаторів, на заняттях вивчатимуть поглиблені математичні теми під керівництвом аспірантів кафедри університету[15]. «За цією програмою студенти збиратимуться онлайн раз на тиждень в невеликих групах, щоб вивчати поглиблені математичні теми, що виходять за межі шкільної програми, або працювати над математичними дослідницькими проектами під керівництвом університетських наставників аспірантів факультету математиків Массачусетського технологічного інституту і фахівців з математики», – йдеться в повідомленні на сайті інституту. Заняття запровадили у квітні 2022 року. Програма діятиме до літа і осені 2022 роки з можливим продовженням до весни 2023 роки[15].

2.7 Польське національне агентство по академічному обміну NAWA запускає програму «Солідарні з Україною» (Solidarni z Ukraina):

В рамках програми українські студенти і аспіранти зможуть вчитися в Польщі і працювати над дисертаціями з березня по вересень 2022 року. Учасники програми будуть звільнені від оплати за навчання і отримуватимуть стипендію. Початок програми – 15 березня 2022 року [16].

Інтерес до програми «Солідарні з Україною» був величезний. Академічна та наукова спільнота вирішила підтримати студентів та докторантів, які змушені були шукати притулку в Польщі через війну за нашим східним кордоном, та надати їм можливість навчатися. На ці цілі виділено понад 23,3 млн. злотих. У рамках урядової ініціативи NAWA - Польське національне агентство з питань академічних обмінів за погодженням з академічною та науковою спільнотою Польщі створило програму під гаслом «Солідарні з Україною». Все це для забезпечення безперервності навчання студентів і докторантів, які опинилися в Польщі після 24 лютого як військові біженці і які не мають змоги навчатися чи проводити дослідження у своїй країні. В ході консультацій була розроблена програма, орієнтована на університети, що підпорядковуються МОН або МОЗ Польщі, які хотіли дати можливість студентам та докторантам продовжити навчання, підготувати докторську дисертацію чи пройти інші форми навчання. (мовні або підготовчі курси) безкоштовно. Заявки на фінансування подали 98 установ (університети та науково-дослідні інститути), і кожна з цих установ отримала фінансування. Сума наданих коштів становить понад 23,3 млн. злотих, у тому числі: суб’єкти під опікою МОЗ: понад 4,28 млн. злотих, суб'єктів під опікою МОН: понад 19 млн. злотих [16].

Програма «Солідарні з Україною» – це програма для інституцій, проте, згідно з декларацією університету, ця сума має дозволити навчатися у Польщі приблизно 1 947 особам. Фінансування відбувається з бюджету МОН та МОЗ відповідно. Варто додати, що зацікавлення програмою було величезне, про що

найкраще свідчить той факт, що подано заявок на загальну суму понад 70,2 млн. злотих[16].

Програма «Солідарні з Україною» адресована університетам, де кількість студентів денної форми навчання становить не менше 150, а також інститутам Польської академії наук, інститутам мережі Лукасевича та науково-дослідним інститутам. У заяві зазначені суб'єкти зазначили кількість студентів або докторантів з України, яку вони готові прийняти, надавши їм можливість продовжити навчання, підготувати докторську дисертацію, пройти мовні курси чи інші форми навчання безкоштовно. Можливість навчання мала бути забезпечена в період з 1 березня по 30 вересня. Окрім звільнення від плати за навчання, учасникам виплачуватиметься стипендія. У разі потреби кожному також буде надана психологічна та юридична допомога [16]. При створенні програми підтримки українських студентів та аспірантів, які залишаються в Польщі, NAWA використала свій попередній досвід здобутий в рамках схожої програми підтримки постраждалих у зв'язку з репресіями після недемократичних виборів у Білорусі в рамках кампанії «Солідарні з Білоруссю». Важливо, що студенти та аспіранти можуть бути прийняті як на повний цикл навчання, так і на коротшу форму курсу, який буде відбуватися в будь-який час починаючи з 1 березня до 30 вересня 2022 року[16].

Уряд Словаччини пропонує українським студентам і ученим стипендії на 2022/23 навчальний рік. Зокрема, словацький уряд пропонує українцям скористатися 15 стипендіями для навчання по освітньому рівню бакалавр або магістр (термін навчання від 1 до 10 місяців) і 6 стипендіями для студентів 5 курсу Ужгородського національного університету кафедри словацької філології (до 5 місяців). Також словаки пропонують 15 стипендій для аспірантів (навчання або виконання науково-дослідних робіт) і викладачів вищої освіти (викладання лекцій або виконання науково-дослідних робіт) строком від 1 до 10 місяців[17]. Крім того, надається 10 стипендій для навчання в літній школі по вивченню словацької мови і культури в серпні 2022 року. Розмір стипендії для студентів (бакалавр або магістр) складе 400 євро в місяць. Для аспірантів, викладачів або вчених університетів (без звання доктора філософії) сума складе 734 € у місяць. Для викладачів або учених університету (із званням PhD) стипендія складе 1015 євро в місяць. Прийом заявок продовжиться до 9 травня 2022 року [17].

Міністерство освіти, науки, досліджень і спорту Словацької Республіки пропонує двосторонню стипендію іноземним громадянам на 2022/2023 навчальний рік на основі двосторонніх догод (між урядами/міністерствами). Прийнятні країни: Бельгійсько-французька спільнота/ Валлонський регіон, Болгарія, Китай, Хорватія, Чеська Республіка Єгипет, Фінляндія, Німеччина, Греція, Угорщина Італія, Ізраїль, Казахстан, Республіка Північна Македонія, Республіка Молдова, Чорногорія, Норвегія, Польща, Румунія, Словенія, Сербія, Україна. Стипендії призначаються заявникам, компетентними органами відповідних країн. Національними органами влади або міністерством освіти, або/або відповідними агенціями, призначеними міністерствами в країні

походження. Стипендія зазвичай призначена для навчання студентів (бакалавр/магістр) та/або аспірантів. Тривалість стипендії (зазвичай коливається від 3 до 10 місяців), категорії прийнятних одержувачів (студенти на рівні бакалавра/магістра/дослідники/викладачі/аспіранти) залежать від відповідної угоди[17].

Переселенці з України, що переїхали до Естонії, Латвії і Литви, зможуть продовжити навчання на всіх освітніх рівнях. Про це повідомили розділи міністерств освіти Естонії, Латвії і Литви в сумісному зверненні. Зокрема, для дітей і молоді, що прибуває з України до Естонії у зв'язку з військовими діями, передбачена можливість продовжити навчання в дитячих садах, школах, професійно-технічних училищах і вузах. Також для дітей і молоді з України будуть доступні школи по інтересах, відкриті молодіжні центри, в яких вчаться діти від 7 років, і відкриті молодіжні центри і молодіжні організації для осіб у віці від 7 до 26 років. Крім того, Естонія дає можливість дітям і молоді з України продовжити навчання на короткострокових і довгострокових програмах[18].

3. Висновок.

Кабінет Міністрів опублікував Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. Стратегія розроблена на основі стратегічної піраміди розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки з урахуванням SWOT-аналізу національної системи вищої освіти. Вона визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства і економіки країни і її основні характеристики, які повинні бути сформовані до 2032 року. У основу Стратегії покладені прагнення України стать рівноправним членом європейського співтовариства. Для реалізації цієї Стратегії передбачені стратегічні і операційні цілі і завдання на найближче десятиліття з відповідними індикаторами досягнення, механізм, очікувані результати, заходи щодо проведення моніторингу реалізації Стратегії на кожному етапі і ресурсні потреби. На виконання цієї Стратегії уряд затвердив операційний план реалізації в 2022-2024 роках. Також КМУ доручив Міністерству освіти щорічно до 1 квітня уявляти звіт про хід реалізації Стратегії[19].

References:

1) Закон України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-IX#Text.
2) Навчання під час війни: як в Україні працюватимуть Вузи і школи. Даріна Лісюченко. URL: https://klymenko-time.com/uk/novosti/ucheba-vo-vremya-vojny-kak-v-ukraine-budut-rabotat-vuzy-i-shkoly/.

3) Офіційна сторінка С. Шкарлета. Міністр освіти і науки в Telegram.
4) Указ Президента України від 14.03. 2022 № 133 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні». URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/.
5) Указ Президента України від 18.04.2022 № 259 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259.
6) Наказ МОН від 28.02.2022, зареєстрований в міністерстві юстиції України 03.03. 2022 за № 283/37619 «Про звільнення від проходження державної підсумкової атестації учнів, які завершують здобуття початкової та базової загальної середньої освіти, у 2021/2022 навчальному році». URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zvilnennya-vid-prohodzhennya-derzhavnoyi-pidsumkovoyi-atpochatkovoyi-ta-bazovoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20212022-navchalnomu-rocizareyestrovanij-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-03-bereznya-2022-roku-za-28337619.
7) Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України в сфері освіти» від 24.03.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157.
8) Наукова спільнота світу підтримує Україну. Інститут педагогіки НАПН України. URL: https://undip.org.ua/news/naukova-spilnota-svitu-pidtrymuie-ukrainu/.
9) Німецький Федеральний Екологічний Фонд (DBU) підтримує Україну і розширює стипендіальну програму. http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/oms/ru /2022/04/15/nimetskyj-federalnyj-ekologichnyj -fond-dbu-pidtrymuye-ukrayinu-i-rozshyryuye-svoyu-stypendialnu-programu-2/.
10) Європейська Комісія запустила портал ERA4Ukraine для допомоги українським вченим. URL: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/oms/ru/2022/04/09/ yevropejska-komisiya-zapustyla-portal-era4ukraine-dlya-dopomogy-ukrayinskym-vchenym-2/.
11) У межах проєкту Research4Life українські вчені отримали доступ до електронних ресурсів провідних видавництв світу. Posted on 10.04.2022. URL: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/oms/ru/2022/04/10/u-mezhah-proyektu-research4life-ukrayinski-vcheni-otrymaly-dostup-do-elektronnyh-resursiv-providnyh-vydavnytstv-svitu-2/.
12) Українських педагогів працевлаштують у Варшаві. URL: https://osvita.ua/news/list/200/ 05.04.2022.
13) OeAW посилає сигнал солідарності з Україною . URL: http://pixabay.com.
14) Компанія підтримує заяви ALLEA, ISC, IHRN і UAI по Україні. URL: https: //allea.org/council.science/.
15) Массачусетський інститут відкрив програму для учнів з України. URL: https://osvita.ua/news/list/200/ 22.03.2022.
16) На допомогу академічній спільноті України. NAWA Ukraina – Солдарні з Україною – NAWA. URL: https://osvita.ua/news/list/200/ 15.03.2022.
17) Словаччина пропонує стипендіальні програми. URL: https://osvita.ua/news/list/200/ 27.04.2022.

18) Діти з України зможуть вчитися в країнах Балтії. URL:https://osvita.ua/news/list/200/ 03.05.2022.
19) КМУ опублікував стратегію розвитку вищої освіти. URL:https://osvita.ua/news/list/200/ 15.04.2022.